

Utveckling av validering för kompetensförsörjning och livslångt lärande inom högre utbildning

Rapport från: Nationellt uppdrag för utvecklingen av validering - NUKUV-projektet.

Mars 2019

Hanne Smidt - projektledare

Jan Theliander
Linda Severinson

Cecilia Christersson
Mia Andersson

Heidi Hansson
Maria Nylén

Utveckling av validering för kompetensförsörjning och livslångt lärande inom högre utbildning

Rapport från: Nationellt uppdrag för utvecklingen av validering - NUKUV-projektet.
Mars 2019

Hanne Smidt - projektledare

Jan Theliander
Linda Severinsson

Cecilia Christersson
Mia Andersson

Heidi Hansson
Maria Nylén

1. Inledning

Universitets- och Högskolerådet (UHR) har under 2017/2018 ansvarat för utvecklingen av validering av reell kompetens inom högskolesektorn i REKO-projektet. Högskolan Väst, Malmö universitet och Umeå universitet, har som en del i detta gemensamt ansvarat för ett nationellt samarbetsprojekt för utvecklingen av praxis rörande validering av formella, icke-formella och informella kompetenser, kvalifikationer och färdigheter. Projektet har främst fokuserat på tillgodoräknande av reell kompetens, men även reflekterat över hur reell kompetens bedöms för tillträde till högre utbildning.

Projektet har lagt tyngdpunkt på hur man på bästa sätt långsiktigt kan utveckla kompetens och engagemang hos *ledning*, *akademisk* och *administrativ* personal för arbetet med validering, men också understödja diskussionen om behovet för och användningen av validering i arbetet med kompetensförsörjning och livslångt lärande vid svenska lärosäten. Genom en studieresa till Danmark och Frankrike har vi samlat in erfarenheter och framgångsrika exempel på hur lärosäten, departement och arbetsmarknadens parter i dessa länder aktivt arbetar med vidareutveckling av validering.

Representanter för Universitets- och Högskolerådet (UHR), Sveriges Universitets och Högskoleförbund (SUHF), Universitetskanslersämbetet (UKÄ) och Valideringsdelegationen deltog i studiebesöken för att ta del av hur man i dessa länder har arbetat strukturerat med validering. Studiebesöken var upplagda så att det var möjligt att träffa såväl lärosätesrepresentanter som representanter för departement och intresseorganisationer i respektive länder. Vi avsåg att samla in kunskap om vilka ramar och vilket stöd som krävs på nationell nivå för att bidra till en positiv utveckling av validering. I projektets målsättning ingick att inventera nationella och institutionella strukturer för validering för att se hur dessa bidrar till kompetensförsörjningen regionalt i dessa länder. De europeiska erfarenheterna delades under hösten 2018 med svenska lärosäten genom tre workshops som riktade sig till deltagare från såväl lärosätesledning som akademi och administration.

WORKSHOP I på UMEÅ UNIVERSITET den 23 oktober 2018

”Validering i ett Europaperspektiv” – vad kan vi lära oss av hur andra länder har utvecklat validering av reell kompetens för att stödja det livslånga lärandet och kompetensförsörjningen?

WORKSHOP II på MALMÖ UNIVERSITET den 9 november 2018

”Hur kan du som lärare bidra med din akademiska kompetens i valideringsprocessen?” Hur kan valideringsprocessen vid universitet och högskolor stärkas och ges legitimitet genom lärarnas insatser?

WORKSHOP III på HÖGSKOLAN VÄST Trollhättan den 10 december 2018

”Arbetsintegrerat lärande som en del av livslångt lärande, kompetensförsörjning och breddad rekrytering” Hur kan vi öka individens möjligheter och möta samhällets behov genom bedömning av reell kompetens?

Workshopparna har haft olika upplägg (se bilaga 3) för att belysa användningen och utvecklingen av validering från olika perspektiv. Erfarenheterna från studieresan och från lärosäten i Frankrike och Danmark, TCO och Västra Götalands Regionen gavs som en gemensam presentation på samtliga workshops. Totalt deltog 110 personer i de tre olika workshopparna från 19 lärosäten (se bilaga 2).

Projektgruppen anser att universitet och högskolor behöver samlas kring utvecklingen av ett systematiskt valideringsarbete, som kan vara användbart för såväl tillträde och tillgodoräknande i utbildning, som i processen att söka arbete. Det är vår syn att validering är ett kärnuppdrag för lärosätena och en nödvändig komponent av vårt erbjudande till presumtiva och aktiva studenter samt alumner, för att främja det livslånga lärandet och möta behovet av ny kompetens på arbetsmarknaden. Validering är en del av den väv som understödjer lärosätenas samverkan kring livslångt lärande, kompetensförsörjning, spridning av forskningsresultat, breddad rekrytering och breddat deltagande – och kan även ses som del av hållbar utbildning i linje med Agenda 2030. Validering bidrar inte enbart till att öka den sociala mobiliteten, utan också till ökad samverkan för kunskapsutveckling och spridning av nya forskningsresultat till näringsliv, offentlig sektor och civilsamhälle. Validering är därför en nyckelfråga för akademien och för mer flexibla utbildningsvägar för studenter och alumner.

Målet med vårt samarbetsprojekt har varit att få till stånd en nationell diskussion om utvecklingen av lärosätenas praxis inom validering av högre utbildning med inspiration från europeiska erfarenheter och tillgänglig forskning. Vi hoppas därför att denna sammanställning av de slutsatser som projektet har lett fram till och de insamlade erfarenheterna från Danmark och Frankrike (se bilaga 1) kan bidra till utvecklingen av validering vid svenska lärosäten. Vårt projekt har utmynnat i ett antal rekommendationer till lärosäten, departement, myndigheter och arbetsgivare.

Givande och inspirerande läsning önskar representanterna för det nationella UHR-samarbetsuppdraget:
"Hur kan europeisk praxis inspirera och påverka utvecklingen av svenska lärosätens arbete med validering?" Nationellt uppdrag för utvecklingen av validering - NUKUV- projektet.

Jan Theliander, prorektor Högskolan Väst
Linda Severinson, projektledare Högskolan Väst
Cecilia Christersson, vicerektor Malmö universitet
Mia Andersson, projektledare Malmö universitet
Heidi Hansson, vicerektor Umeå universitet
Maria Nylén, projektledare Umeå universitet

Hanne Smidt, Senior Advisor European University Association/ nationell projektledare

2. Bakgrund, studiebesök och workshoppar

Sverige och övriga världen står mitt i en period med globala dilemman på flera plan, påskyndade av globalisering, teknologisk utveckling och demografiska förändringar. Arbetsmarknaden är under förändring inte minst till följd av introduktionen av en rad nya digitala teknologier. Vilken riktning utvecklingen tar råder det olika uppfattningar om inom forskningen. Det råder dock ingen tvekan om att högre utbildning och forskning måste spela en nyckelroll i omställningen.

Valideringsdelegationen definierar i sin årliga redovisning för 2018¹ att: *validering syftar till att synliggöra och erkänna en persons kunskaper och kompetenser, oavsett hur de har förvärvats. Validering kan underlätta kompetensförsörjningen i arbetslivet och bidra till effektivare utbildning. I samtliga fall handlar det om att säkerställa att individens kompetens motsvarar fastställda kriterier. Efter en validering ska individen kunna erhålla en kvalifikation med legitimitet och värde för fortsatt utbildning eller på arbetsmarknaden. Validering kan vara ett verktyg för personer:*

- i omställning,
- med kompetens från utlandet,
- som vill vidare i utbildning, eller
- som är yrkesverksamma.

Validering utgör således en nyckelfaktor för utveckling av individers livslånga lärande och vägar till arbetsmarknaden. Samhällsutvecklingen kommer att medföra allt större krav på kompetensutveckling och erkännande av livslångt lärande. Det blir därför viktigt att individens möjligheter för att bygga vidare på uppnådda kompetenser, kvalifikationer och färdigheter utvecklas i samhället. Det finns ett stort behov av att diskutera hur nya teknologier bäst kan implementeras, och hur högre utbildning kan bidra till att utveckla nya kompetenser för våra unga studenter, alumner och den del av befolkningen som tidigare inte har haft möjlighet till högre utbildning. Inom akademin behöver vi ta ansvar för att individer kan få validera sina kunskaper och kompetenser; det är helt enkelt för kostsamt både för individen och samhället att inte erkänna individers reella kompetens – också inom vår egen sektor. Validering kommer att vara en nyckel för många till en snabb omställning på en alltmer föränderlig arbetsmarknad. Detta betyder att lärosätena kommer att behöva utveckla mikro-kvalifikationer som t.ex. bygger på senast framtagna forskningsresultat och individers uppnådda arbetslivserfarenheter, och att sektorn kan ge kompetens- eller utbildningsbevis för reell kompetens. Samverkan är en självklarhet för detta arbete.

Valideringsdelegationens delbetänkande² och UHR:s arbete med REKO-projektet har tagit fram rekommendationer till lärosätenas arbete med reell kompetens och till regeringen avseende vilka ändringar som behövs för att underlätta det utvecklingsarbete som pågår vid lärosätena.

En rad nationella åtgärder har sedan 2016 vidtagits för att stödja lärosätenas arbete med validering:

1. Tillsättning av en ny Valideringsdelegation.
2. Finansiering till lärosätenas arbete genom UHR:s REKO-projekt.
3. Nya samarbeten har skapats inom ramen för projektet, även ett par initiativ för att stödja integrationen av flyktingar har tagits.
4. Tillträdesutredningen³ tar också upp frågan om validering.

¹ Valideringsdelegationen (2018) Vidare vägar till arbete och utbildning: Valideringsdelegationens årliga redovisning (s.7).

² Valideringsdelegationen (2018) Validering i högskolan – för tillgodoräknande och livslångt lärande Delbetänkande av Valideringsdelegationen 2015-2019 SOU 2018:29

³ Betänkande av Tillträdesutredningen Tillträde för nybörjare – ett öppnare och enklare system för tillträde till högskoleutbildning SOU 2017/20

5. Det svenska kvalifikationsramverket (SeQF) antogs 2015, men implementeringen har gått långsamt.
6. Härutöver finns det positiva erfarenheter inom lärarutbildningen i Sverige med ULV⁴ och VAL⁵ projekten, men akademien i allmänhet har idag begränsad erfarenhet av att utveckla validering av reell kompetens i ett samhällsutvecklande syfte, och då som ett aktivt stöd för att avkorta studierna för studenter med reellkompetens.

Dessa aktiviteter och erfarenheter ligger till grund för projektets arbete tillsammans med det utvecklingsarbete som har utförts inom European Higher Education Area (EHEA) och Bologna Processen (BP). Man har t.ex. i de senaste två ministerkommunikéerna⁶ (Yerevan 2015 och Paris 2018) tydligt indikerat vikten av validering av individers (formella, icke-formella och informella) kompetenser, kvalifikationer och färdigheter och erkännandet av dessa. Bolognaprocessen har under de senaste 20 åren utvecklat en struktur som kan stödja utvecklingen av valideringen av reell kompetens, genom dels det nationella kvalifikationsramverket (NQF) och kvalitetssäkring (ESG), dels genom en rad verktyg: lärandemål, ECTS, diploma supplement och student-centrerat lärande⁷. Dessa strukturer och verktyg anses öka både social och fysisk mobilitet, och är på plats i Sverige i och med introduktionen av SeQF.

Mot denna bakgrund har vi genom NUKUV-projektet sett hur man i Danmark och Frankrike har arbetat med reell kompetens och med de europeiska strukturerna som verktyg. Frankrike har en lång tradition av att arbeta med och utveckla validering, och det är en integrerad del av hela det högre utbildningssystemet. Det danska systemet har utvecklats under de senaste decennierna.

Studiebesöken visade hur man mycket aktivt utvecklar användningen av validering i ett samhällsutvecklande syfte, för det livslånga lärandet, och särskilt hur man har engagerat akademien i detta arbete. I bilaga 1 finns en jämförelse av de tre ländernas (inklusive Sveriges) högre utbildningsstrukturer och hur man arbetar med validering politiskt och i praxis.

⁴ ULV: Utländska lärares vidareutbildning

⁵ VAL: Vidareutbildning av lärare utan lärarexamen

⁶ EHEA: Ministerial communiqués Yerevan (2015) and Paris (2018)

⁷ Smidt, H.(2018): Recognition of prior learning – Between expectations and reality.

Implementing recognition in the European Higher Education Area. Journal of EHEA 1, 15–42

Slutsatserna från studiebesöken är följande:

- Utbildningssystemen, och regelverket kring reell kompetens är mycket olika i respektive länder. I Danmark och i Frankrike har man jämförelsevis under relativt lång tid och mycket tydligare lyft värdet av att erkänna individers formella, icke-formella och informella kompetenser och färdigheter, i ett livslångt lärandeperspektiv, än vad vi gjort i Sverige, särskilt ur ett arbetsmarknadsutvecklande perspektiv.
- I Frankrike och i Danmark är nationella kvalifikationsramverk (NQF) tillsammans med kvalitetssäkringssystem kopplade till Bolognaprocessens verktyg lärandemål och ECTS mer etablerade än i Sverige.
- Arbetet med validering bygger tydligt på Lisbon Recognition Convention⁸ (LRC) och utgår utifrån Cedefop:s riktlinjer⁹ för information, dokumentation, bedömning, och erkännande, och har ett tydligt fokus på betydelsen av vägledning i ansökningsprocessen. Det är vanligtvis inte möjligt att gå vidare om inte en vägledare har godkänt ansökan. Det är vanligt att använda en portfolio i ansökningsprocessen.
- Lärosäten har ett systematiskt upparbetat samarbete med andra aktörer, inte minst arbetsmarknadens parter. Dessa ser ett stort behov av att använda validering för kompetensförsörjning och omställning på arbetsmarknaden.
- Reell kompetens används både för tillträde och tillgodoräkning i utbildning samt direkt för arbetsmarknaden. Individer kan ansöka om kompetensbevis (delar av utbildning) och utbildningsbevis (hel utbildning) utan att vara antagna vid lärosätet.
- Ersättning till lärosätena för arbete med validering av reell kompetens är inbyggt i systemen, men verkar inte vara en drivande kraft.
- Frankrike har en lång tradition av reell kompetens (sen andra världskriget), men är mitt i ett reviderings- och utvecklingsarbete. Danmark har kortare erfarenhet än Frankrike, men också här pågår utveckling och revidering, inte minst för att arbetsmarknadens parter trycker på. Det finns i båda länderna en genomgripande diskussion om behovet av att utveckla validering i ett livslångt-lärande-perspektiv (kompetensutveckling och kompetensförsörjning).
- Kvalitetssäkring av arbetet med validering och insamling av statistik är en utmaning i samtliga tre länderna.

⁸ CoE: Lisbon Recognition Convention (1997)

⁹ Cedefop (2015). *European guidelines for validating non-formal and informal learning*. Luxembourg: Publications Office. Cedefop reference series; No 104.

3. Erfarenheter och rekommendationer

Projektet har haft fokus på att undersöka hur man inom akademien långsiktigt och på bästa sätt kan utveckla kompetens och engagemang hos *ledning*, *akademisk* och *administrativ* personal för arbetet med validering. Projektet har stärkt uppfattningen att möjligheterna för individer till att bli validerade gällande tillträde till utbildning och tillgodoräknande, bör utökas genom en kvalitetssäkrad bedömning av reell kompetens. Det leder till att personer med reell kompetens får möjlighet att fullfölja sina studier mer effektivt och därmed snabbare kan få en högre livsinkomst och relevanta jobb. På så sätt kan kompetensförsörjningen snabbas på, samhället får totalt lägre kostnader och dessutom högre skatteintäkter. Det betyder också att fler kan få tillträde till högre utbildning under hela (arbets)livet.

Diskussionerna på de tre workshopparna visade tydligt att akademien anser att arbetet med validering är en viktig del av den framtida utvecklingen av högre utbildning i Sverige. Många deltagare pekade på att högre utbildning är mitt i ett paradigmskifte. Det finns ett stort behov av ett (mer) flexibelt utbud av kurser och utbildningar, och bättre möjligheter för att gå mellan olika utbildningsnivåer t.ex. yrkeshögskoleutbildningar och högre utbildning. Nya forskningsresultat behöver spridas inom många olika sektorer, mångfalden behöver ökas/stärkas och det finns ett stort behov av kompetensutveckling på arbetsmarknaden. De tre workshopparna och studiebesöken pekade också på finansieringsbehovet av arbetet med validering. Ett väl utbyggt kvalitets- och rättssäkert arbete med validering kräver resurser.

Validering bör därför integreras i det policyutvecklingsarbete som pågår inom akademien kring kompetensförsörjning och livslångt lärande (*up-skillning* och *re-skillning*). Validering är ett kärnupdrag och en självklar del av akademins arbete med samverkan. Utvecklingen av kortare kurser eller mikrokurser för yrkesverksamma inom relevanta områden kan berika både lärosäten och arbetsgivarna. Validering bör också vara en integrerad del av arbetet med breddad rekrytering, breddat deltagande och internationalisering. Validering bör därför utgöra en tydlig alternativ väg till utbildning vilket kan leda till förkortade studietider och möjliga nya vägar till arbetsmarknad för validander. Det bör varken betraktas som en genväg eller omväg utan i stället utgöra den bästa vägen till nya kompletterande kvalifikationer till gagn både för validanden och samhället. I detta sammanhang är det relevant att intensifiera arbetet vid lärosätena gällande utvecklingen av alternativa urval, annars kan en validering leda till en återvändsgränd. För många individer är validering en länk i en kedja, där det behövs insatser före, under eller efter själva valideringen. Det kan handla om information, inledande kartläggning, studie- och yrkesvägledning, kompletterande utbildningsinsatser, praktik med mera. Detta ställer krav på en väl fungerande och flexibel samverkan mellan olika aktörer och nivåer inom lärosätet.

För att uppnå en kvalitativ validering visar projektet och diskussionerna med representanter för akademien att lärosätena tillsammans behöver utveckla en strukturerad praxis för validering inför tillträde och tillgodoräknande.

Övergripande för lärosätena gäller att:

- skapa ett aktivt utvecklingsarbete för ett systematiskt arbete med validering som en del i lärosätets kvalitetsarbete där ledning, akademisk och administrativ personal inkluderas. Viktigt att det finns akademisk personal med tydligt ansvar i valideringsprocessen i ett nära samarbete med medarbetare inom studievägledning, antagning och examen. Kunskapen om regler för tillträde och tillgodoräknande behöver spridas inom hela verksamheten för att ett kvalitetssäkert valideringsarbete ska kunna genomföras. Att utföra validering bör dessutom vara meriterande, och ingå i lärares arbetsuppgifter.
- skapa en struktur för arbetsprocessen med validering; med tydliga ingångar och utgångar. Se över styrdokument för validering och säkra att dessa är förankrade och anpassade till praxis. Processerna ska vara kvalitetssäkra, rättssäkra och transparenta. Det bör finnas handläggningsordningar och etablerade process strukturer. Det går bra att använda och utgå från andra lärosätens redan framtagna processer och strukturer och anpassa dem till det egna lärosätet.
- se till att det finns stöd till validanden i form av studievägledning och kartläggare som kan stödja validandens sammanställning och presentation av kompetenser, kvalifikationer och färdigheter. En kvalitetssäkring av att validandens ansökan håller hög kvalitet anses vara en viktig förutsättning för att akademien ska kunna göra en bra bedömning.

- etablera ett akademiskt forum/råd som säkrar utvecklingen av en kvalitativ process och som kan vara en tillgång i arbetet med svåra valideringar. Denna instans kan med fördel också ansvara för att det samlas in statistik och kunskap i ett kvalitetsutvecklande- och ett rättssäkerhetssyfte. I ett sådant sammanhang finns det möjlighet att representanter från olika personalgrupper kan vara med i metodutveckling och framtagande av behörighetskrav.
- följa och följa upp validander, t ex resultatet av ansökan, om resultatet leder till antagning och hur individen klarar sina studier, och dela dessa med personal involverad i validering.
- skapa interna och externa nätverk för valideringsarbetet – gärna inom ämnesområden, fakulteter och lärosäten.
- se över möjligheterna för livslångt lärande, och internutbilda handläggare och andra anställda involverade i validering i de ”nya vägarna in och de nya vägarna ut”.
- understödja utvecklingen av alternativa urval eller antagning till senare del av utbildningsprogram.

Inom akademien:

- se över kurser och program och deras beskrivning av förväntade studieresultat (FSR). Dessa bör formuleras på ett sätt som gör det möjligt att söka validering av formella, icke-formella och informella kompetenser, kvalifikationer och färdigheter) och bör referera till SeQF. SeQF med sina mål kan tillsammans med examensmålen vara en viktig ram för validering.
- utveckla en pedagogik som inkluderar validandens kompetenser, kvalifikationer och färdigheter.
- evaluera kraven för grundläggande och särskild behörighet till varje kurs och utse och utbilda personal med ansvar för validering.
- arbeta med en bedömningsgrupp eller jury för kompetensbevis och utbildningsbevis, liknande det franska systemet. En branschrepresentant kan med fördel ingå i en sådan grupp. En framgångsfaktor kan vara att använda nyckelpersoner och medarbetare med högt förtroende i organisationen under implementeringsfasen av ett jurysystem.

Rekommendationerna till *departement, myndigheter och arbetsgivare* bygger på diskussioner i workshopparna kring pågående strukturomvandling i samhället. Workshopparna uppmärksammade att de stora sprången i teknikutvecklingen och digitaliseringen leder till nya jobb och en arbetsmarknad med stor komplexitet och behov av omställning genom hela arbetslivet. Det betyder att ett samarbete mellan lärosäten, departement, myndigheter och arbetsgivare är en bra motor för detta nödvändiga arbete i att stödja samhällsomvandlingen. Kunskap om nya forskningsresultat och tillgång till vidare- och fortutbildning är viktiga byggstenar och utveckling av kortare moduler och kurser på grund- och avancerad nivå behövs. Även hög- och lågintensiva utbildningar samt skraddarsydda kurser och kurser med flexibel utbildningsform som kan öka chansen för att anta studenter via validering behöver finnas.

Därför behöver *lärosäten, departement, myndigheter och arbetsgivare* tillsammans:

- utveckla samverkansformer mellan departement, arbetsgivare, myndigheter, lärosäten, branschorganisationer, lärare, UKÄ, UHR, Komvux, Regeringen/Riksdagen. Det behövs en bredare syn på och acceptans av hur kvalifikationer, kompetenser och färdigheter kan uppnås utanför akademien.
- etablera en ny myndighet: Kompetensmyndigheten som kan säkra samarbetet mellan departement, myndigheter och arbetsgivare. I syfte att utveckla och öka utbudet av vuxen- och vidareutbildning i samverkan med lärosäten och andra utbildningsaktörer.
- samverka kring utvecklingen av korta flexibla utbildningar (short term studies) med möjlighet att bli validerad för behörighet och tillgodoräkande. Dessa bör utvecklas i ett nära samarbete mellan näringslivet (HR-chefer), landsting, kommuner, regioner, arbetsförmedlingen, branschråd och arbetsmarknadens parter. Dessa ställer krav på nya regler för antagning, validering, ökad finansiering för samordning, teknisk utrustning (digitala lösningar), kursutveckling i samproduktion och utveckling av lärarkompetens.
- säkra att tre/flerpartsförhandlingar utvecklas till att även omfatta frågor kring kompetensförsörjning, livslångt lärande och validering.
- använda SeQFs terminologi och kvalifikationsnivåer för att sprida sättet att förstå de kunskaper, kvalifikationer och färdigheter som har uppnåtts såväl inom som utanför akademien.

- skapa en informationskampanj till alla medborgare om möjligheterna för validering av reell kompetens och att verka för att alla får tillgång till ett kompetensutvecklingskonto.
- utveckla en lärosätsgemensam portfolio vilken utgör ett viktigt redskap för både validanden, kartläggaren och bedömare i ansökningsprocessen. Det är viktigt att ta utgångspunkt i vad validanden har för syfte med sin ansökan, och ta höjd för bedömning även av de generiska kompetenserna och färdigheterna. VALDA som är under utveckling kan bli ett bra verktyg.
- utveckla en samlad/nationell utbildningsinsats för lärosätens ledning, lärare, studievägledare, administratörer och kartläggare i validering, sambandet med livslångt lärande samt kompetensförsörjning.
- etablera forskningsprojekt – följeforskning om implementeringen av valideringsprocesser och dess effekter bör finansieras och initieras.

Projektets överordnade slutsats är att lärosätena behöver stöd i att tydliggöra att validering är en del av kärnuppdraget. Högskolelagen och högskoleförordningen bör därför revideras så detta blir tydligare - och att det blir möjligt att kunna utfärda kompetens- och utbildningsbevis. Samtidigt måste det föras diskussioner inom akademien kring lärosätenas roll i livslångt lärande, synen på kunskap och kritisk tänkande, och vilka riktlinjer som behövs för erkännande av kunskap/kompetens som tillägnats utanför högskolan – kärnan i validering av reell kompetens.

4. Läslista

Betänkande av Tillträdesutredningen Tillträde för nybörjare – ett öppnare och enklare system för tillträde till högskoleutbildning SOU 2017/20
<https://www.regeringen.se/49469a/contentassets/f170082619734b0082077bc95081f551/tilltrade-for-nyborjare--ett-oppnare-och-enklare-system-for-tilltrade-till-hogskoleutbildning-sou-201720.pdf>

Cedefop (2015). *European guidelines for validating non-formal and informal learning*. Luxembourg: Publications Office. Cedefop reference series; No 104. <http://dx.doi.org/10.2801/008370>
CoE: Lisbon Recognition Convention (1997). <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/165>

Diedrich, A. (2013). Translating validation of prior learning in practice. *International Journal of Lifelong Education*, 32 (4), 548–570. <http://dx.doi.org/10.1080/02601370.2013.778078>

Duvekot, R. (2014). Lifelong learning policy and RPL in the learning society: The promise of Faure? In J. Harris, C. Wihak & J. Van Kleef (Eds), *The Handbook of Recognition of Prior Learning: Research Into Practice*. Leicester: NIACE.

EC (2012). *EC Council recommendation on validation of non-formal and informal learning from 2012*. [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012H1222\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012H1222(01)&from=EN)

EC Communication (2016). *A new skills agenda for Europe*. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0381&from=EN>

European Commission/EACEA/EURYDICE (2013). Recognition of non-formal and informal learning in higher education. <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/focus-on/152.pdf>

EHEA: Ministerial communiqués Yerevan (2015) and Paris (2018) <http://www.ehea.info/pid34363/ministerial-declarations-and-communiques.html>

Colardyn, D. & Bjornavold, J.(2004). Validation of formal, non-formal and informal learning: Policy and practices in EU member states. *European Journal of Education*, 39 (1), 69–89.

Harris, J., Wihak, C., & Van Kleef, J. (Eds) (2014). *The handbook of recognition of prior learning: Research into practice*. Leicester: NIACE. <http://www.learningandwork.org.uk/wp-content/uploads/2017/07/Handbook-of-the-Recognition-of-Prior-Learning.pdf>

Smidt, H.(2018): Recognition of prior learning – Between expectations and reality. Implementing recognition in the European Higher Education Area. *Journal of EHEA* 1, 15–42. <https://www.ehea-journal.eu/en/handbuch/gliederung/#/Beitragsdetailansicht/505/2228/Recognition-of-Prior-Learning-%25E2%2580%2593-Between-Expectations-and-Reality---Implementing-Recognition-in-the-European-Higher-Education-Area>

Valideringsdelegationen (2018) Vidare väger till arbete och utbildning: Valideringsdelegationens årliga redovisning <http://www.valideringsdelegation.se/wp-content/uploads/2018/05/valideringsdelegationens-rliga-redovisning-maj-2018.pdf>

Valideringsdelegationen (2018) Validering i högskolan – för tillgodoräkande och livslångt lärande *Delbetänkande av Valideringsdelegationen 2015-2019 SOU 2018:29* http://www.valideringsdelegation.se/wp-content/uploads/2018/04/sou-2018_29-validering-i-hogskolan-fr-tillgodorknande-och-livslngt-lrande-webbversion.pdf

Van Kleef, J. (2014). Quality in PLAR. In J. Harris, C. Wihak & J. Van Kleef (Eds), *The Handbook of Recognition of Prior Learning: Research Into Practice*. Leicester: NIACE.

Werquin, P. (2010). *Recognising non-formal and informal learning: Outcomes, policies and practices*. <http://www.oecd.org/education/innovation-education/recognisingnon-formalandinformallearningoutcomespoliciesandpractices.htm>

5. Bilagor

Bilaga 1

Jämförelser av arbetet med reell kompetens i Sverige, Danmark och Frankrike

De två studiebesöken visade att även om man arbetade mot samma målsättningar att skapa mera flexibla utbildningar och arbetsmarknad, så finns det stora skillnader. Detta dokument jämför de tre ländernas utbildningssystem, antagningssystem och deras respektive arbete med reell kompetens och validering.

Utbildningssystemen

Sverige	Danmark	Frankrike
Sverige har traditionellt haft ett enhetligt system som inkluderar professionsutbildningar och universitetsutbildningar, men möjligheterna för att erbjuda yrkeshögskoleutbildningar på högre utbildningsnivå (nivå 6) kan skapa ett mera komplext högre utbildningslandskap.	Danmark har ett relativt komplext utbildningssystem med tre separata sektorer: erhvervsakademi, professionshögskolor och universitet. Reell kompetens och validering finns enbart inom de två första typer av högre utbildning (nivå 5 och 6) och inom vuxen och vidareutbildning (VEU) som löper i ett särskilt spår. Det finns regler för hur många utbildningar och hur ofta man får fullfölja – karenstiden är 6 år.	Frankrike har ett mycket komplext utbildningssystem med många olika nivåer och längd av högre utbildning. Det finns därför ett stort behov för individer att kunna ta sig mellan utbildningarna. Systemet upplevs som fragmenterat och examensbevisen har/hade olika värden. För att avhjälpa detta använder man kvalifikationsramverket (NQF) och inplacerar alla nationella examensbevis. Alla examina måste gå att uppnå genom reell kompetens (VAE).

Tillträde till högre utbildning

Sverige	Danmark	Frankrike
Numerous clausus och möjlighet att antas med reell kompetens, (svårt att konkurrera om en utbildningsplats utan meritvärde).	Numerous clausus, reell kompetens kan enbart användas vid antagning till vuxen- och efterutbildning (VEU).	Öppen antagning med undantag av enstaka utbildningar (t.ex. medicin och de specialiserade utbildningar Grandes écoles), antagning möjlig genom reell kompetens.

Politisk fokus kring REELL KOMPETENS och målgruppen

Sverige	Danmark	Frankrike
Det livslånga lärandet, kompetensförsörjningen och breddad rekrytering spelar roll i den politiska diskursen, men validering hade ingen framträdande roll i debatten fram till 2016. Målgruppen fram till 2015 inom högskolesektorn var främst de som inte hade en studentexamen. Valideringsdelegationens (2015 – 2019) arbete har haft ett stort inflytande på debatten och utvecklingen av validering inom högskolesektorn, liksom UHR:s REKO projekt. Lärosätenas utvecklingsarbete med livslångt lärande och kompetensförsörjning sker ofta i samband med en (ekonomisk) kris. Det finns flera målgrupper i Sverige: breddad rekrytering, flyktingar och certifiering av t.ex. lärare (lärarlegitimationen) Flyktingsituationen skapade också ett ökat behov för validering av alla former för kvalifikationer och kompetenser. Fokus för validering handlar nu också om tillgodoräknande av icke-formellt och informellt lärande, vilket inte var vanligt tidigare.	Livslångt lärande, framtida kompetensförsörjning och behovet av reell kompetens för arbetsmarknadens flexibilitet har haft ett stort fokus under trepartsförhandlingarna under 2018. En särskild summa finns avsatt för efter- och vidareutbildning som nu också omfattar högre utbildning. Det pågår en diskussion kring att förflytta sig från ett curriculumbaserat lärande till ett kompetensbaserat lärande för att stödja valideringsmöjligheten. Praktik och internship spelar allt större roll inom alla utbildningar. Målgruppen är främst de som genom omställningen på arbetsmarknaden har behov av vuxen- och efterutbildning (VEU). Flyktingar är också en målgrupp. Det finns ett stort behov för certifiering på danska arbetsmarknaden: individen måste uppvisa ett examensbevis på sina kvalifikationer, det är inte möjligt att få ett "kvalificerat jobb", om man inte har ett bevis på att man har en examen som motsvarar jobbet. Stort identifierat behov för livslångt lärande - och att kunna flytta sig inom systemet som är mycket komplext i jämfört det svenska	Reell kompetens och validering är tätt knutet till ett identifierat behov av att utveckla det livslånga lärandet och stödja kompetensförsörjningen. Arbetsmarknaden har ett behov för certifiering av medarbetare för att dessa ska kunna bli beförade. Målgruppen är personer som har behov av ett erkännande av kompetenser, kvalifikationer och färdigheter uppnådda genom icke-formellt lärande eller i behov av livslångt lärande och nya kompetenser. Arbetsmarknaden och individen behöver ett sätt att förstå hur man bäst kan använda de kompetenser som de studenter har vilka inte fullföljer sina utbildningar har (drop-out). Det finns ett behov av att utveckla kopplingen mellan läroplan/lärande mål och kompetenser.

System för REKO

Reell kompetens bygger på *Lisbon Recognition Convention (LRC)* från 1997 och EU rekommendationen för erkännande av icke-formell och informellt lärande från 2012. Ett nyckelord som återkommer är att erkännandet måste bygga på ett generöst förhållningssätt till att godkänna andra vägar för att uppnå kompetenser, kvalifikationer och färdigheter.

Sverige	Danmark	Frankrike
Reell kompetens (för tillträde och tillgodoräknande) introducerades 2003, men fick aldrig den genomslagskraft som var förväntat. Det svenska systemet har inte följt de europeiska rekommendationerna för kompetensbedömning: information, kartläggning, bedömning och beslut. Valideringsdelegations delbetänkande (2018) visar att reell kompetens huvudsakligen har använts för tillträde, och att det i högskoleförordningen finns skrivningar som inte stödjer användningen av reell kompetens på ett tydligt sätt.	Reell kompetens har varit under utveckling i 20 år. Det nuvarande systemet för reell kompetens inom VEU sedan 2007. Reell kompetens kan dock inte användas till masterutbildningar på universitet. Reell kompetens kan användas för tillträde, tillgodoräknande, utställa kompetensbevis (delar av utbildning) och hel utbildning inför arbetsmarknaden: utbildningsbevis. Det danska systemet följer tydligt de europeiska rekommendationerna för kompetensbedömning: information, kartläggning, bedömning och beslut. Reell kompetens används huvudsakligen för tillträde, men allt mer för kompetensbevis och utbildningsbevis inom erhversakademierna och professionshögskolorna. Andra myndigheter kan vara aktivt involverade i vägledning, information, och identifikation, men beslut tas av lärosäten.	Reell kompetens (Validation des acquis de l'expérience – VAE) har varit under utveckling sedan andra världskriget, men reviderades 1993 - 2002 och 2014. Möjlighet till reell kompetens finns på alla nivåer av (högre) utbildning och används för tillträde, tillgodoräknande, kompetensbevis och utbildningsbevis. Ett utbildningsbevis har precis samma värde som ett examensbevis för samma utbildning. Det franska systemet följer tydligt de europeiska rekommendationerna för kompetensbedömning: information, kartläggning, bedömning och beslut. En reell kompetens bedömning kan bidra till ett kompetensbevis (delar av en utbildning och med rekommendationer till vilka kurser som behövs för att uppnå examen) eller ett utbildningsbevis (motsvarande ett examensbevis). Processen tar sin utgångspunkt i LRC och behovet av att ha en generös praxis med individen i fokus. VAE är under ständig utveckling, dock är inte alla lärosäten lika aktiva i att ge reell kompetens bedömningar. "Det kan vara svårt att engagera/övertala lärare att akademiska kompetenser och färdigheter kan uppnås utanför akademien. Därför är de lärare som är positiva viktiga i arbetet."

Ansökande och beslutsprocesser

Sverige	Danmark	Frankrike
Ansökan om reell kompetens sker genom NyA inför tillträde och varje lärosäte gör sin bedömning. Tillgodoräknande söks direkt vid lärosätet. Reell kompetens för antagning bedöms huvudsakligen av lärosätets antagningsenhet, tillgodoräknande mot kurs görs av relevant akademisk personal i samarbete med examensavdelningen. Beslut enbart för kurs, program eller lärosäte. Ingen nationell giltighet.	Ansökan om reell kompetens sker inom ramen för vidare- och efterutbildning (VEU), och här har man arbetat med en elektronisk portfoliomodell: min "kompetencemappe". Den består av en självvärdering, inskannade utbildningsbevis, arbetsbeskrivelser och annan relevant dokumentation. Den kan också användas som CV, men många anser att den elektroniska modellen är för bred. I portfolion saknas en argumentation och motivering för ansökan. Ansvarig enhet för VEU ger vägledning till att fylla i ansökan. Ansökningen går normalt inte vidare om inte vägledaren godkänner att den. Bedömning företas av två ansvariga. Intentionen är att ta utgångspunkt i vad individen vill uppnå, och att ha en flexibel syn på kvalifikationer och kompetenser. Beslut tas av minst två personer. Det finns en digital test på försök för att göra första steget mer attraktivt. Digitala tester har flera utmaningar: produktionstid, koordination, hålla up-to-date, att det finns en tillräcklig målgrupp och kommunikation kring resultatet av testen och hur man kan gå vidare.	Frankrike använder sig av den process som Cedefop rekommenderar för validering (se system för reell kompetens) och har ett tydligt fokus på vad det är den sökande vill uppnå. Validering är också tydligt placerat i ett Bologna Process sammanhang och använder det franska kvalifikationsramverket och lärandemål i erkännandeprocessen. Använder en portfolio- modell med vägledning tills portfolion uppvisar bra kvalitet. Validanden träffar sedan en jury bestående av tre personer med relevant akademisk- och yrkeslivsbakgrund. Beslutet kan leda till kompetensbevis (med krav på komplettering) eller utbildningsbevis. Ovanligt att få avslag om man har klarat av att skapa en portfolio av tillräckligt hög kvalitet för att gå vidare till juryn. Det är en specifik enhet inom lärosätena (continuing education) som ansvarar för processen.. Examensbevis kan bygga på formella kvalifikationer eller icke-formella och informella kompetenser. Examensbevisen har samma värden.

Nationellt kvalifikationsramverk

Sverige	Danmark	Frankrike
Det svenska kvalifikationsramverket för livslångt lärande (SeQF) antogs i 2015 och anslutet till EQF i 2016. Det finns möjlighet att inplacera privata utbildningar på nivå 6. SeQF -kompetensnivåerna har inte använts i samband med arbetet med att definiera förväntat studieresultat/lärandemål. SeQF är inte ännu inte etablerad inom akademien.	Kvalifikationsramen för livslångt lärande (NQF) antogs 2009 och blev refererat till EQF i 2011. Kompetensnivåerna används, och det finns diskussion kring att kompetenser, kvalifikationer och färdigheter definieras för alla typer av utbildningar på alla utbildningsnivåer. Privata aktörer kan inte ansöka om att bli inplacerade på Nivåerna 6 – 8.	Det nationella kvalifikationsramverket (CNCP) introducerades i 2002. Man har aktivt arbetat med att placera alla utbildningar i ramverket från 2014 -2018. Alla examina måste kunna uppnås genom REKO. NQF anses därför vara ett mycket tydligt ramverk för alla utbildningar. Kompetenser finns beskrivna för varje nationell examen i RNCP och dessa är utvecklade i samarbete med arbetsmarknadens parter. Lärosätens måste ansöka om att deras egna program ska bli antagna av RNCP - och dessa måste beskrivas utifrån kompetenser som kan användas för REKO bedömning. Man har sedan 2014 gått mot att beskriva i generella och specifika (forskningsrelevanta) kompetenser och hur dessa kan leda till kompetenser som är användbara på arbetsmarknaden. Detta har betytt att man också är på väg mot att utveckla en ny pedagogik. Det finns en förväntan att om inte alla parter är aktiva i definieringen av målen i NQF, så kommer arbetsmarknaden själv att göra detta.

Samarbete med andra myndigheter och arbetsmarknadens partners

Sverige	Danmark	Frankrike
Sverige har sedan 2016 arbetat målinriktat med att utveckla validering. Samarbeten har utvecklats genom UHR:s REKO projekt och SUHF:s arbetsgrupp för flyktingfrågor i vilket de involverade myndigheterna ingår.. UHR har i uppdrag att engagera lärosätena i ett utvecklingsprojekt (REKO-projektet 2016 -2018), och samarbetet mellan myndigheter är under utveckling. En drivande kraft för arbetet har varit det stora antalet flyktingar med behov av validering och erkännande av tidigare studier. Valideringsdelegationen, näringsliv och fackföreningar pekar på behov för bättre samordning på regional nivå med lärosätena.	Trepartsförhandlingarna i Danmark 2018 hade ett tydligt krav om att öka mobiliteten mellan olika delar av utbildningssystemet för att stödja det livslånga lärandet och den framtida kompetensförsörjningen. Det har tidigare funnits ett fokus på yrkes- och vuxenutbildning i förhandlingarna, men omställningarna på arbetsmarknaden har skapat ett ökat behov av mobilitet inom högre utbildning. I ett pilotprojekt för IT och flyktingar fanns det ett försök till samarbete, men annars är det inte så vanligt. Man anser att det är mycket viktigt att ha rätt till vidareutbildning med finansiering.	I Frankrike finns ett utvecklat samarbete på regional och nationell nivå kring validering och reell kompetens. Det pågår ett stort utvecklingsarbete kring praktik, VFU och internship. Det finns ett utbyggt samarbete med arbetsmarknadens parter kring att definiera kompetenser i det nationella kvalifikationsramverket RNCP. Det finns konsensus kring behovet av att ha rätt till vidareutbildning med rätt till finansiering. Validering är en tydlig del av det regionala utvecklingsarbetet kring kompetensutveckling och det livslånga lärandet.

Informationsarbete

Sverige	Danmark	Frankrike
UHR:s REKO projekt har ett delprojekt som har analyserat befintlig information och ska ta fram ett förslag till hur nationell information kan nå målgruppen.	Samarbete inom de olika sektorerna: erhvervsakademier och professionshögskolor. Ett pilotprojekt visar att information är en viktig punkt för att ändra beteende både hos den som söker och hos akademins representanter.	Information - och hur man når målgruppen, anses vara en viktig och pågående diskussion eftersom behovet för reell kompetens ändras med tiden. Fokus på att alla involverade myndigheter är bekanta med möjligheter, processer och resultat. Informationen behöver vara i ständig utveckling.

Finansiering

Sverige	Danmark	Frankrike
Det finns ingen finansiering av lärosätenas arbete med reell kompetens, och ingen	Användaravgift beroende på nivå av tidigare utbildning. Beloppet beslutas av utbildningsinstitutionen, men	Användaravgift och/eller genom avgift via arbetsgivare, arbets-

medfinansiering eller användaravgift.	det finns reglerad fast ersättning. Utbildningsbevis: 9000 DDK, 1800 DDK for 5 ECTS och 2600 för 10 ECTS.	förmedlingen eller individen. Utbildningsbevis 1500 Euro. Det mest vanliga är att arbetsgivaren betalar.
--	---	--

Kvalitetssäkring och statistik

Sverige	Danmark	Frankrike
Det har inte funnits en nationell insamling av statistik kring reell kompetens eller en definition av vilka nyckeltal som bör samlas in. UHR:s REKO-projekt har nu identifierat nyckeltal och i Valideringsdelegationens Delbetänkande föreslås UKÄ göra en tematisk utvärdering av arbetet med reell kompetens. Beslut kan överklagas till ÖHN.	Dansk evalueringsinstitut har gjort en granskning under 2010. På lärosätetsnivå finns ett nationellt samarbete kring beslut som har nationell giltighet. Valideringsprocessen dokumenteras och varje år granskas ett slumpmässigt urval av valideringar. Det finns möjlighet att överklaga beslut på nationellt nivå. Man granskar användning, kvalitet i beslut, organisering och hur reell kompetens påverkar individens vidare utbildning.	Statistik samlas in, och publiceras - på nationell nivå vill man dock gärna förbättra den.

Bilaga 2

Deltagande lärosäten i workshopparna

Umeå universitet 23 oktober 2019

Umeå universitet
Högskolan i Skövde
Jönköping University
Linnéuniversitetet
Chalmers tekniska högskola
Göteborgs universitet
Mälardalens högskola
Högskolan Dalarna
Uppsala universitet
Stockholms universitet
Mittuniversitetet

Malmö universitet 9 november 2019

Högskolan i Borås
Blekinge Tekniska Högskola
Chalmers tekniska högskola
Högskolan Dalarna
Högskolan i Halmstad
Högskolan i Skövde
Högskolan Kristianstad
Högskolan Väst
Lunds universitet
Mittuniversitetet
Sveriges Lantbruksuniversitet
Umeå universitet
Uppsala universitet

Högskolan Väst 10 december 2019

Mälardalens högskola
Chalmers tekniska högskola
Högskolan i Borås
Umeå universitet
Mittuniversitetet
Göteborgs universitet
Högskolan i Dalarna

Bilaga 3

Program vid respektive workshop

Workshop 1, Umeå universitet

”Validering i ett Europaperspektiv” – vad kan vi lära oss av hur andra länder?”
23 oktober 2018

PROGRAM

12.00 Lunch & Mingel

Vi bjuder på lunchpåse till alla deltagare.

12.30 Inledning

Heidi Hansson, Vice rektor Umeå universitet

12.45 Erfarenheter från studiebesök i Danmark och Frankrike

Hur har andra länder i Europa utvecklat validering av reell kompetens?

Hanne Smidt, nationell projektledare NUKUV-projektet och Senior Advisor vid European University Association (EUA)

13.15 Validering i Danmark (föreläsning på danska)

Kompetenser som en röd tråd genom allt från självskattning till vägledning och koppling till arbetsmarknaden. Konkreta exempel på verktyg i valideringsarbetet.

Trine Vester-Sørensen, University college Lillebælt

14.00 Fika

14.15 Validering i Frankrike (föreläsning på engelska)

Hur validering med kommitté och portfolio går till för att matcha personer gentemot arbetsmarknaden.

Jean-Louis Gouju-Pasquier, French Ministry of National Education

15.00 Framtidens arbetsliv och kompetensbehov

Validering på en arbetsmarknad i konstant förändring.

Per Lagerström, Futurion AB

15.45 Workshop

Hur kan aktörer inom högskolesektorn på bästa sätt tillsammans främja en nationell utveckling av validering och bedömning av reell kompetens?

16.45 Summering

17.00 Avslut

Workshop 2, Malmö universitet

Hur kan du som lärare bidra med din akademiska kompetens i valideringsprocessen?

9 november 2018

PROGRAM

10:00 - 10:15	Välkomnande och information
Behov av validering ur ett samhällsperspektiv
Per Hillbur, prorektor och Cecilia Christersson, vicerektor MAU
10:20 - 10:45	Hur har andra länder i Europa utvecklat validering av reell kompetens – erfarenheter från studiebesök i Danmark och Frankrike
Hanne Smidt, nationell projektledare NUKUV-projektet och Senior Advisor European University Association (EUA)
10:45 - 11:45	French regulations concerning validation of prior learning by higher Education and shared practices from Universite de Bretagne Occidentale in Brest, the engagement of academics
Dr Jean-Marie Filloque, Member of the French council Education-Economy, former vice rector for lifelong learning of the university of Brest and former president of the National UCE network
11:45 - 12:00	Dialogue in plenum
12:00 - 13:00	Lunch
(Restaurang Niagara)
13:05 - 13:35	Introduktion till workshop
Validering utifrån Malmö universitets perspektiv
Mia Andersson, valideringssamordnare och projektledare Malmö Universitet
13:45- 15:30	Workshop i grupper inkluderat fika (kl 15:00)
<i>Hur kan valideringsprocessen vid universitet och högskolor stärkas och ges legitimitet genom lärarnas insatser?</i>
<i>Hur kan vi applicera arbetssättet kring validering vid franska lärosäten i Sverige?</i>
<i>Vad behöver svenska lärosäten göra för att tydliggöra lärarnas betydelse och roll i valideringsprocessen?</i>
15:30 - 15:50	Återsamling och utbyte
15:50 - 16:00	Avslutande reflektion och ställningstagande

Workshop 3, Högskolan Väst

“HUR UTVECKLAR VI VALIDERING INOM AKADEMIN?”

10 december 2019

PROGRAM

09:30-10:00 - Registrering och fika

10:00-10:45 - Inledning

Martin Hellström, rektor Högskolan Väst, hälsar välkommen

Hanne Smidt, senior advisor EUA, ger en kort presentation av NUKUV-projektet och den internationella utblicken. Vilka erfarenheter tar vi med oss?

Jan Theliander, prorektor Högskolan Väst, presentation av reell kompetens och arbetsintegrerat lärande

10:45-12:00 - Varför är det viktigt att validera reell kompetens och hur kan det göras?

Föreläsare från akademien, offentlig sektor, näringsliv och fackförbund ger olika perspektiv och exempel:

Marja-Leena Lampinen, regionutvecklare, Västra Götalandsregionen

Åsa Odin Ekman, utredare, TCO

Kristina Eriksson, lektor på Högskolan Väst tillsammans med samarbetspartner i Prodex om KK-stiftelsens expertkompetensprogram

Emelie Hanson, vägledning Nyanlända akademiker, Arbetsförmedlingen

Pernilla Hultberg, projektledare Valideringsnätverk Väst, Göteborgs Universitet och Kajsa Ivarsson, Högskolan Väst

12:00-12:45 - Lunch

12:45-15:30 - Workshop kring dagens tema med paus för kaffe

15:30-16:00 - Summering och paneldiskussion

Bilaga 4

Program för studieresan till Danmark och Frankrike

Program for dansk-svensk videnudveksling om realkompetencevurdering

Tid: 28. maj 2018 kl. 9.00 til 29. maj 2018, kl. 13.30

Sted: Bredgade 40, lokale 21

Den 28. maj 2028

9.00 – 9.30	Kaffe
9.30 – 10.00	Introduktion til det danske uddannelsessystem, v/Jørgen Prosper Sørensen, Uddannelses- og Forskningsministeriet
10.00 – 10.45	Introduktion til det svenske uddannelses- og, efter/videreuddannelsessystem samt svenske erfaringer med RKV v/Elin Landell, Valideringsdelegationen og Sofia Elfstrand, Universitets- og Højskolerådet (UHR)
10.45 – 11.00	Kaffepause
11.00 – 11.45	Introduktion til realkompetencevurdering i Danmark – anvendelse i dag og planer for fremtiden v/Lars Bo Henriksen, Uddannelses- og Forskningsministeriet og Marie Nørgaard, UC Lillebælt
11.45 – 12.15	Introduktion til 'Ekspertgruppen vedr. VEU' v/Stina Vang Elias, Tænk tanken DEA, formand ekspertgruppen
12.45 – 13.30	Fælles frokost
13.30 – 14.15	Danmarks Evalueringsinstituts vide om realkompetencevurdering v/Michael Andersen, EVA
14.15 - 15.45	'Viden om realkompetencevurdering' og 'Det nationale realkompetencenetværk' v/Marianne Tolstrup, UC Lillebælt og Bodil Lomholt Husted, VIA University College
15.45 – 16.00	Pause
16.00 – 17.00	Oplæg fra FTF (Hovedorganisation for offentligt og privat ansatte) og DI (Dansk Industri) om deres deltagelse i trepartsforhandlinger og syn på realkompetencevurdering v/Bodil Rasmussen, FTF og Mette Juul Jensen, DI

Den 29. maj 2028

9.30 – 12.00	Møde med uddannelsessektorens repræsentanter og introduktion til sektorernes arbejde med RKV. Følgende deltager: Prodekan Peder Østergård, Aarhus Universitet, Prodekan Steffen Svendsen, UC Lillebælt Leder Tue Bjerl Nielsen, SmartLearning Fuldmægtig Tine Klovborg Schou, Sekretariatet for Danske Universiteter Sous-chef Nicolai Helm-Petersen, Sekretariatet for Danske Universiteter
12.00 – 13.30	Frokost

17.00

Afrejse til Paris

Site visit by Swedish Delegation to France
--

Morning 30 May @ Ministry of HE, R & I (25 rue de la Montagne Sainte Geneviève, Paris) // Room MA2)

10H Welcome and Opening
Marie Odile Ott, MEIRIES

10h 15-11h

Introduction to the French HE system, setting up competences approach

Jean- Louis Gouju (Scientific advisor in charge of relationship between education training and employment)

11h-12h

RPL and lifelong learning in the french HE system

Anne Aubert (in charge of lifelong learning, HE ministry),

Afternoon 30 May @ Ministry of HE, R & I (25 rue de la montage Sainte Geneviève, Paris) // Room MA2)

14h00-15h

French national qualification authority (CNCP) Brigitte BOUQUET Executive head

Introduction to the national qualification framework, place for RPL

15h -16h

Round table

Sharing experiences

JL GOUJU, A. AUBERT, B. BOUQUET and Swedish delegation

Morning 31th CPU 103 Boulevard Saint Michel Paris 5

Meeting with CPU (rectors conference)

9H. 30 RPL by French universities, the implementation of a general regulation. A case study.
JM Filloque (Brest)

10H Apprenticeship by A. Fayolle (Université Clermont Ferrand)

10H 30 LLL experience by Emilien Sanchez (Université de Lyon)

Closure by Gilles Roussel, Président of the French Rectors Conference

Bilaga 6

Deltagarlista studieresa

NUKUV platsbesök Danmark 27 - 29 maj 2018

Jan Theliander, Pro-rektor Högskolan Väst
Linda Severinson, projektleder Högskolan Väst
Helena Korp, universitetslektor Högskolan Väst
Cecilia Christersson, Vice-rektor Malmö universitet
Mia Andersson, projektleder Malmö universitet
Jörgen Ekman, universitetslektor, Malmö universitet
Heidi Hansson, Vice-rektor Umeå universitet
Maria Nylén, projektleder Umeå universitet
Per Lindström, Professor, ordförande i Antagningsrådet Umeå universitet
Hanne Smidt, national projektleder NUKUV
Marita Hilliges, generalsekretär Sveriges Universitet- och Högskoleförbund
Elin Landell, kanslichef Valideringsdelegationen
Jörgen Tholin, pro-rektor Högskolan i Borås och utredare för tillträdesutredningen
Sofia Elfstrand, national projektleder för validering Universitets- och högskolerådet
Per Helldahl, projektleder Universitetskanslersämbetet
Karin Röding, generaldirektör Universitets- och Högskolerådet

Deltagarlista NUKUV platsbesök Frankrike 30 - 31 maj 2018

Jan Theliander, Pro-rektor Högskolan Väst
Linda Severinson, projektleder Högskolan Väst
Helena Korp, universitetslektor Högskolan Väst
Cecilia Christersson, Vice-rektor Malmö universitet
Mia Andersson, projektleder Malmö universitet
Jörgen Ekman, universitetslektor, Malmö universitet
Maria Nylén, projektleder Umeå universitet
Per Lindström, Professor, ordförande i Antagningsrådet Umeå universitet
Hanne Smidt, national projektleder NUKUV
Marita Hilliges, generalsekretär Sveriges Universitet- och Högskoleförbund
Elin Landell, kanslichef Valideringsdelegationen
Jörgen Tholin, pro-rektor Högskolan i Borås och utredare för tillträdesutredningen
Sofia Elfstrand, national projektleder för validering Universitets- och högskolerådet
Tuula Kousmanen, avdelningschef Universitets- och Högskolerådet